

La sanadad dals seniors dependa da lur status social

Retschertga da l'Uffizi federal da statistica concernet la sanadad da las senioras e dals seniors

■ (mc) **En la vegliadetgna han las disparitads socialas in effect sin la sanadad. Persunas ch'han dapli che 55 onns ch'han absolvì ina furmazium terziara èn en in meglier stan da sanadad ed han ina meglra tenuta envers la sanadad che persunas senza furmazium postscolara.** Plinavant disponan ellas savens da dapli resursas psicosocialas sco in ferm sustegn social (46% vers 31%) u in pli aut nivel da vitalitad (64% vers 41%) che persunas ch'han absolvì mo la scolaziun obligatoria. Quai resorta d'ina publicaziun da l'Uffizi federal da statistica ch'è cumparida dacurt.

L'onn 2017 han trais quartas (75%) da las persunas pli veglias che 55 onns taxa lur situaziun da sanadad per (fitg) buna. Tenor la publicaziun «Resursas e cumportament da sanadad da las senioras e dals seniors» sa differenziescha questa cumpart fitg tenor schlattaina e vegliadetgna, dentant era tenor status social. En quest connex pledan ins era dal «gradient social».

Senioras e seniors cun in aut nivel da scolaziun èn pli sauns...

A pèr cun il nivel da furmazium crescha era la cumpart da las persunas che taxeschan lur sanadad per (fitg) buna.

Uschia munta la cumpart da senioras e seniors senza furmazium postscolar a 59%, la cumpart da talas che disponan da in diplom da stgalim secundar II a 76%, e quella da quels ch'han absolvì ina furmazium terziara ad 84%. Las differenzas na sa reduceschan era betg cun la vegliadetgna, malgrà che la cumpart

da las persunas che disponan d'ina buna sanadad tschessa generalmein.

... e disponan da dapli resursas

Era tar las resursas psico-socialas che servan sco factur da protecziun per la sanadad èsi medemamain da constatar in effect social gradient. Persunas ch'èn pli

veglias che 55 onns ch'han giudi ina furmazium terziara obtegnan pli savens e pli ferm sustegn social che persunas cun ina furmazium al stgalim secundar II u senza furmazium post-obligatoria (64% vers 39% resp 31%). Ellas valeteschan plinavant savens lur nivel da vitalitad per pli aut (64% vers 54% resp. 41%) ed han savens ina ferma imaginaziun da controlla (47% vers 42% resp. 40%).

Dunnas cun furmazium terziara han in meglier cumportament da sanadad

Tenutas favoraivlas a la sanadad sco in nutriment saun, activitad corporala ed abstinenza da fimar èn depedentas fin en auta vegliadetgna dal nivel da furmazium. Las differentas èn pli frappantas tar las dunnas che tar ils umens. Dunnas da 55 onns e dapli cun ina furmazium terziara terminada consumeschan dubel uschè savens tschintg purziuns fretgs u legums per di che dunnas senza furmazium professiunala (42% vers 19%) ed han prest trais giadas pli pauc surpaisa (8% cunter 22%).

Era tar las resursas psico-socialas dati grondas differenzas tar las dunnas tut segund lur nivel da furmazium. Dunnas pli veglias che 55 onns cun in diplom professiunala sin il stgalim terziar han en congual cun dunnas senza furmazium

professiunala ina ferma resilienza, quai vul dir la capacitad da dumagnar las difficultads dalla vita che dunnas senza furmazium postscolar. (50% vers 31%). Tar il umens na constateschan ins betg talas differenzas.

Dunnas da 55 onns e pli veglias cun ina furmazium professiunala èn corporalmain pli activas che talas ch'han absolvì sulettamain la scola obligatoria (77% vers 58%). Era tar ils umens constateschan ins proporziuns congualablas (80% vers 64%).

Pli pitschnas tenutas da ristg tar umens cun buna scolaziun

Tar ils umens constateschan ins ina gronda differenza en lur tentuta da ristg. Seniors cun ina furmazium terziara èn main suttoposts ad in consum d'alcohol cronic (5% vers 11%) ed han per la mesadad main savens surpaisa (12% vers 22%) che tals senza furmazium terziara ch'han absolvì semplamain la scola primara.

Era la cumpart dals fimaders tranter ils umens da 55 e 64 onns è pli pitschna tar umens cun ina scolaziun professiunala che tar tals senza (24% vers 40%). Cuntrari vulan fimaders cun ina furmazium terziara main renunziar al fimar che umens senza scolaziun professiunala (33% vers 61%).

Sco la statistica tradescha dependa la sanadad dals seniors fitg ferm da lur scolaziun e da lur status social.